

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (V. Ciumac)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (A. Gheorghieș, A. Toderas, E. Bejenaru)

DECIZIE

22 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Svetlana Filincova
Nina Vascan
Victor Burduh
Iurie Bejenaru

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Ghenadie Lîsîi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea
recalculării pensiei,
împotriva deciziei din 01 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost
respinsă cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale,

c o n s t a t ă:

La data de 14 ianuarie 2019 Ghenadie Lîsîi a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea recalculării
pensiei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, a fost numit în funcția de judecător
începând cu data de 14 octombrie 1996, iar din 31 decembrie 2005, în funcția de
judecător la Curtea de Apel Chișinău, conform Decretului Președintelui Republicii
Moldova nr. 362-IV din 16 decembrie 2005, respectiv are un stagiu de judecător de 22
ani.

A menționat că, din 01 iulie 2009 i-a fost stabilită pensia pentru vechimea în
muncă în mărime de 80% din salariu de funcție a judecătorului, care periodic, i-a fost
recalculată reieșind din majorarea treptată a salariului judecătorului în exercițiu,
conform prevederilor art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul
judecătorului și conform prevederilor art.46¹ din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998
privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Conform Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor,
salariul de funcție al reclamantului constituie suma de 14534 de lei. Pensia pentru
vechimea în muncă urmează a fi recalculată începând cu 01 ianuarie 2014 în mărime de
11627,2 lei, ceea ce constituie 80% din salariul de 14 534 de lei pentru fiecare lună.

Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu data de 01 ianuarie 2014 nu a efectuat recalcularea anuală a pensiei de care beneficiază, astfel fiind nevoit să depună la 19 noiembrie 2018 cererea prealabilă în adresa pârâtului, solicitând recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă în conformitate cu prevederile Legii nr. 32 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2617/18 din 19 decembrie 2018 pârâtul a respins cererea prealabilă, comunicând că, pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014 judecătorilor care activează în continuare în funcție de judecător nu se recalculează în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995. Totodată, în răspunsul menționat Casa Națională de Asigurări Sociale a făcut referire și la explicațiile Ministerului Justiției nr. 03/3250 din 03 aprilie 2015, potrivit cărora se recalculează pensiile stabilite la data de 16 mai 2014 doar judecătorilor demisionați.

A considerat reclamantul că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale este ilegal, deoarece prevederile Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014, la acest capitol, nu au relevanță în situația sa, cu atât mai mult că dînsul a dobândit dreptul la pensie până la intrarea în vigoare a prezentei legi și prevederile acestei legi au relevanță numai pentru situațiile care vor apărea pe viitor, din momentul intrării în vigoare a prezentei legi, or conform prevederilor art.6 alin.(1) și (2) din Codul civil, Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

A susținut reclamantul că prevederile legale cuprinse în art. III din Legea nr.60 din 04 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, potrivit cărora judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi, contravin art.32 din Legea cu privire la statutul judecătorului, în care au fost operate modificări tot prin Legea nr.60 din 04 aprilie 2014 și care are următorul cuprins: pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

La fel a susținut reclamantul că, art.III din Legea nr.60 din 04 aprilie 2014, la care face referire Casa Națională de Asigurări Sociale nu se atribuie la Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, legislatorul omițând să indice care lege a fost modificată prin această normă. Respectiv, având în vedere principiul de bază, consfințit de Curtea Constituțională în hotărârile sale adoptate la acest subiect, potrivit cărora asigurarea cu pensii a judecătorilor, este reglementată prin acte juridice speciale, unitare și obligatorii care sunt Legea nr. 544/20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului și Legea nr.156/14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat. Tratarea, în alt mod a prevederilor legale în baza cărora judecătorii aflați în funcție au dreptul de a primi pensia în raport cu salariului lunar al judecătorului în exercițiu, contravine Constituției RM și tratatelor internațional în domeniul dat.

A menționat reclamantul că, diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut în lege, contravin art. 6, art. 16, art. 43, art. 47, art. 54 și art. 116 din Constituție, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în rezoluțiile Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr.40 din 29 noiembrie 1985 și nr.146 din 13 decembrie 1985, precum și în Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie cât de aproape posibil de nivelul ultimei sale remunerații.

A solicitat Ghenadie Lîsîi recunoașterea ilegală a refuzului nr. 2617/18 din 19 decembrie 2018, de a-i recalcula și achita pensia pentru vechimea în muncă în mărime de 80% din salariul lunar de funcție de judecător la Curtea de Apel Chișinău, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite diferența de pensie neplătită ilegal pentru perioada 01 aprilie 2014 – până la 01 ianuarie 2019 și a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu 01 ianuarie 2019 și pe viitor, să-i recalculeze și să-i achite pensia în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în mărime de 80% din salariul lunar de funcție.

Prin hotărârea din 25 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea a fost admisă și a fost recunoscut ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2617/18 din 19 decembrie 2018, prin care lui Ghenadie Lîsîi i-a fost refuzat în recalcularea și plata pensiei pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul lunar de funcție de judecător la Curtea de Apel Chișinău, a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să-i achite lui Ghenadie Lîsîi diferența de pensie neplătită ilegal pentru perioada de timp 01 ianuarie 2014 până la 01 ianuarie 2019, a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu 01 ianuarie 2019 și pe viitor să recalculeze și să achite pensie lui Ghenadie Lîsîi, conform art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în mărime de 80% din salariul lunar de funcție.

La data de 22 martie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 25 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. La data de 23 mai 2019 a depus cererea de apel motivată, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 10 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată înaintată de Ghenadie Lîsîi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM cu privire la obligarea recalculării pensiei a fost strămutată spre examinare în ordine de apel la Curtea de Apel Bălți.

Prin decizia din 01 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți a fost respinsă cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 25 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La data de 14 noiembrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, le consideră ilegale și neîntemeiate și pasibile de a fi casate, deoarece instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

A invocat că, potrivit listei judecătorilor care beneficiază de pensie pentru vechime în muncă și continuă să activeze în continuare în funcție de judecător, prezentată de către Consiliul Superior al Magistraturii prin scrisoarea din 15 aprilie 2016, intimatul continuă să activeze în funcție de judecător.

La data de 16 mai 2014 a intrat în vigoare Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 60 din 04.04.2014 (Monitorul Oficial nr.115- 119/304 din 16.05.2014), prin care a fost modificată și completată Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

Astfel, prin Legea nr. 60 din 04.04.2014, au fost modificate, în speță, reglementările legale ce prevăd asigurarea cu pensie judecătorilor (acelor aflați în demisie, cât și acelor ce se află în exercițiu funcției), în acest sens apelantul a redat conținutul art.32 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995.

A remarcat că, la art. III al Legii nr. 60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, este prevăzut fără echivoc următoarea reglementare, precum că: judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

A susținut că, la acest capitol s-a expus și Ministerul Justiției prin scrisoarea nr. 03/3250 din 03 aprilie 2015. Astfel, în scrisoarea menționată, ministerul de resort a explicat precum că, se recalculează pensiile stabilite până la data de 16 mai 2014 (data intrării în vigoare a Legii nr. 60 din 04.04.2014) judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă. Iar, pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04.04.2014, judecătorilor care activează în continuare în funcție de judecător nu se mai supun recalculării în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20.07.1995. Anume Ministerul Justiției este autorul de bază al proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, votat de Parlament și devenind ulterior Legea nr. 60 din 04.04.2014.

Astfel, potrivit Notei informative la proiectul de lege menționat, la compartimentul Argumentarea necesității de reglementare, s-a indicat că: Pentru prezent: Judecătorii care sunt la pensie (au vârsta de 50 ani), dar nu au atins plafonul de vârstă (65 de ani) și continuă să activeze în funcția de judecător vor beneficia de plata salariului și de pensia anterior stabilită, dar care nu va fi majorată în raport cu noile salarii odată ce va demisiona sau se va elibera din funcția de judecător în legătură cu atingerea plafonului de vârstă, judecătorul va beneficia de recalcularea pensiei conform salariului pe care l-a primit în ultima perioadă.

În aceeași ordine de idei, odată ce au fost abrogate prevederile art. 32 din Legea nr. 544 din 20.07.1995, ce admiteau recalcularea pensia judecătorului ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, pensia judecătorilor care se află în exercițiul funcției nu mai are fundamentare legală de a fi recalculată odată cu majorarea

salariului, acest fapt fiind rezervat doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă, precum și indică art.32 alin. (3) din Legea nr. 544 din 20.07.1995.

A considerat că, atât instanța de apel cât și prima instanță au ignorat prevederile legale menționate, argumentând în acest sens că: Reglementările art. III al Legii nr. 60 din 04.04.2014, se referă doar la judecătorii pensionați după intrarea în vigoare a actului legislativ în cauză și nicidecum nu se aplică judecătorilor pensionați și care continuă să activeze până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60. În opinia apelantului aceste concluzii nu pot fi reținute, instanța de fond și de apel au înțeles eronat conținutul acestuia. Or, legislatorul la art. III al Legii nr. 60 din 04.04.2014, a indicat cu precizie și fără echivoc la care judecători s-a referit - Judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător „adică nicidecum la cei ce se vor pensiona pe viitor”.

Suplimentar a susținut că, potrivit art.6 alin. (2) și (3) din Codul civil, legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. Astfel, de la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă prevede altfel. Prin urmare, se constată că intimatul devenind pensionar în anul 2009, a beneficiat de recalcularea pensiei în dependență de majorarea salariului judecătorului în exercițiu (în anul 2014), deoarece legea prevedea această recalculare. Iar, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04.04.2014, legea nu mai prevede recalcularea pensiei judecătorului în exercițiul funcției, prin urmare relațiile beneficiarului de pensie în raport cu Casa Națională de Asigurări Sociale, cad sub guvernarea legii noi, deoarece sunt relații în curs de realizare și urmează să fie guvernate de legile în vigoare la momentul realizării.

Prin notificarea Curții Supreme de Justiție din 17 decembrie 2019 a fost expediat în adresa intimatului copia recursului și l-a informat despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 102).

La 23 decembrie 2019 Ghenadie Lîsîi a recepționat copia recursului (f.d.104), însă, ultimul nu și-au valorificat dreptul de a depune referință.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 194 alin. (2) Cod administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Din actele cauzei s-a constatat că, înaintând prezenta acțiune în judecată, Ghenadie Lîsîi a solicitat recunoașterea ilegală a refuzului nr. 2617/18 din 19 decembrie 2018, de a-i recalcula și achita pensia pentru vechimea în muncă în mărime de 80% din salariul lunar de funcție de judecător la Curtea de Apel Chișinău, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite diferența de pensie neplătită ilegal pentru perioada 01 aprilie 2014 – până la 01 ianuarie 2019 și a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu 01 ianuarie 2019 și pe viitor, să-i recalculeze și să-i achite pensia în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în mărime de 80% din salariul lunar de funcție.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia de a admite acțiunea depusă de Ghenadie Lîsîi și a recunoscut ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2617/18 din 19 decembrie 2018, prin care lui Ghenadie Lîsîi i-a fost refuzat în recalcularea și plata pensiei pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul lunar de funcție de judecător la Curtea de Apel Chișinău, a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să-i achite lui Ghenadie Lîsîi diferența de pensie neplătită ilegal pentru perioada de timp 01 ianuarie 2014 până la 01 ianuarie 2019, a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu 01 ianuarie 2019 și pe viitor să recalculeze și să achite pensie lui Ghenadie Lîsîi, conform art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în mărime de 80% din salariul lunar de funcție.

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Bălți a fost de acord cu hotărârea primei instanțe.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluzia instanței de apel și a primei instanțe privind admiterea acțiunii justă, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios.

Pe parcursul judecării cauzei s-a stabilit că, Ghenadie Lîsîi, activează în funcția de judecător timp de 22 de ani, în prezent activând în calitate de judecător al Curții de Apel Chișinău potrivit Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 362-IV din 16 decembrie 2005.

Din 09 iunie 2009, Ghenadie Lîsîi primește pensie pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul de funcție de judecător al Curții de Apel Chișinău, stabilită

în temeiul art. 32 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

Colegiul notează că asigurarea cu pensii a judecătorilor este reglementată prin acte juridice speciale, unitare și obligatorii: Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului - art.32 și Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale art.46¹.

Conform art. 32 al Legii cu privire la statutul judecătorului nr.544-XIII din 20 iulie 1995, judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani – de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Așadar, prin prisma normei citate, instanțele ierarhic inferioare de judecată au stabilit că reclamantul beneficiază de pensie pentru vechimea în muncă de 80% din salariul lunar în exercițiul funcției.

Conform art.1 al Legii privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr.328 din 23 decembrie 2013 (abrogată la 01.12.2018), prezenta lege reglementează modul și condițiile de salarizare a judecătorilor și procurorilor, inclusiv quantumul salariilor de funcție ale acestora, instituind un sistem unitar de salarizare a judecătorilor și procurorilor bazat pe salariul mediu pe economie realizat în anul precedent celui de gestiune drept unitate de referință.

Conform art.4 alin. (3) lit.b) al Legii privind salarizarea judecătorilor, salariul de funcție al judecătorului din cadrul curții de apel se stabilește în quantum de 4,3 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 15 ani.

Potrivit art.10 al Legii privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr.328 din 23 decembrie 2013, prevederile art.4 din prezenta lege se pun în aplicare după cum urmează: a) de la 1 ianuarie 2014, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în quantum de 80% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4; b) de la 1 ianuarie 2015, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în quantum de 90% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4; c) de la 1 aprilie 2016, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în quantum deplin conform articolului 4.

În acest mod, potrivit certificatului seria 4-35/7-45 din 11 ianuarie 2019 Ghenadie Lîsîi a beneficiat în cadrul Curții de Apel Chișinău de un salariu lunar de bază în quantum de 12952 de lei în anul 2014, 16146 de lei lunar în anul 2015, 16146 de lei lunar în 2016, 19827 de lei lunar în anul 2017, în anul 2018 până la 30 noiembrie 2018 a beneficiat de un salariu de bază de 24498 de lei, iar începând cu 01 decembrie 2018 de 26000 de lei.

S-a mai stabilit că în anul 2014 intimatului i se achita 80% din salariu de funcție, iar în anul 2015 -80% din salariul de funcție.

Casa Națională de Asigurări Sociale nu contestă salariul de funcție și nici stagiul de muncă a reclamantului.

Reieșind din circumstanțele expuse raportate la normele de drept material enunțate completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră justă soluția instanței de apel și a primei instanțe privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și achite pensia intimatului, începând cu 01 aprilie 2014 și pe viitor, în corespundere cu prevederile art.32 alin.(1) al Legii cu privire la statutul judecătorului, în mărime de 80%, reieșind din salariul mediu lunar al judecătorului în exercițiu.

Astfel, nu poate fi reținut argumentul recurentului precum că intimatul nu beneficiază de dreptul la recalcularea pensiei reieșind din salariul judecătorului în exercițiu pentru perioada dedusă speței, la prevederile art.III al Legii nr.60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care stipulează că, judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, beneficiază de mărimea pensiei stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi, adică 16 mai 2014.

Or, la caz, intimatul Ghenadie Lîsîi la data intrării în vigoare a legii menționate deja beneficia de dreptul la pensie în mărime de 80% din salariul judecătorului în exercițiu, prin urmare, norma invocată de către recurent nu este aplicabilă speței, întrucât nu are efect retroactiv, or, în speță reclamantul a obținut un ”bun” în sensul art.1 Protocol nr.1 CEDO, adică ”un drept” înainte de adoptarea și intrarea în vigoare a art.III al Legii nr.60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (publicată în MO nr.115-119/304 din 16.05.2014).

La stabilirea soluției în speța dată just instanța de apel și prima instanță au ținut cont și de Hotărârile Curții Constituționale prin care aceasta s-a expus asupra dreptului la pensie a anumitor categorii de salariați, inclusiv și a judecătorilor.

În această ordine de idei, hotărârea Curții Constituționale nr.4 din 27.01.2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici, prevede că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului.

În jurisprudența Curții Constituționale s-a menționat că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art.46 și, respectiv, art.1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensie ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei (HCC nr.27 din 20.12.2011).

În hotărârea nr.25 din 27 iulie 2017 Curtea Constituțională a RM menționează că stabilirea unor garanții materiale ale independenței judecătorului rezidă, în primul rând, în faptul că ele trebuie să reflecte înaltul statut al judecătorului. De aceea garanțiile materiale ale independenței judecătorului, stabilite de stat, trebuie să fie asigurate și să se respecte necondiționat. Este absolut inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului în procesul adoptării unor legi noi.

Mai mult, Curtea Constituțională în hotărârea sa nr.27 din 20.12.2011 a remarcat Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu

privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile (adoptată la 17 noiembrie 2010, la cea de-a 1098-a întâlnire a delegaților miniștri), conform căreia: “53. Regulile principale ale regimului de remunerare pentru judecători profesioniști trebuie stabilite prin lege. 54. Remunerarea judecătorilor trebuie să fie pe măsura rolului și responsabilităților lor și să aibă un nivel suficient pentru a-i face imuni la orice presiune menită să influențeze deciziile. Trebuie să existe garanții pentru menținerea unei remunerații rezonabile în caz de boală, concediu de maternitate sau de paternitate, precum și pentru plata unei pensii pentru limită de vîrstă, care ar trebui să fie raportate în mod rezonabil la nivelul de remunerare a judecătorilor în exercițiu. Trebuie introduse dispoziții legale specifice care să instituie o măsură de protecție împotriva unei reduceri a remunerației care ar viza în mod specific judecătorii”.

Principiul de bază consfințit de Curtea Constituțională în hotărârile sale adoptate la acest subiect este că diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut de lege, contravin Constituției, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în rezoluțiile Adunării Generale a ONU nr.40 din 29.11.1985 și nr.146 din 13.12.1985, precum și Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie, cât de apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerații.

Conform art.4 alin. (2) din Constituția RM, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7 din Codul civil statuează că, dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt stabilite alte dispoziții decât cele prevăzute de legislația civilă, se vor aplica dispozițiile tratatului internațional.

Sub acest aspect este neîntemeiat și argumentul recurentului că prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 52 din 27.06.2017 s-a constatat constituționalitatea art.III al Legii nr.60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin urmare acesta urmează a fi aplicat în forma în care există, or, prin hotărârea menționată Curtea în pct. 25 subliniază că noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai pentru persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior.

Prin urmare, în sensul menționat supra, în pofida faptului că norma legală indicată a rămas în vigoare, aceasta nu poate fi aplicată la caz intimatului, care a dobândit dreptul la pensie anterior, ci doar celor care au dobândit acest drept ulterior adoptării actului normativ. Nu va fi reținut ca argument de respingere a acțiunii nici explicațiile Ministerului Justiției nr.03/3250 din 03.04.2015 or, acestea contravin circumstanțelor de fapt și de drept redată mai sus.

Sub aspectul celor expuse, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, atât instanța de apel, cât și prima instanță întemeiat au obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze pensia intimatului Lîsîi Ghenadie, ținând cont de salariul lunar al judecătorului în exercițiu.

În asemenea circumstanțe, instanța de recurs conchide că, instanțele de judecată ierarhic inferioare temeinic și legal au admis acțiunea depusă de către Ghenadie Lîsîi, iar argumentele invocate de către recurentă în recurs sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute.

Astfel, din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a), 248 alin. (2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține decizia din 01 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 25 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Ghenadie Lîsîi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea recalculării pensiei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Svetlana Filincova

Nina Vascan

Victor Burduh

Iurie Bejenaru